

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 Rs 262104 21 Rev
Banjaluka, 15.12.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca D.P. iz B., u revizionom postupku zastupan po punomoćniku S.D.1, advokatu iz B., protiv tuženog M. d.o.o. B., u revizionom postupku zastupan po punomoćnicima S.D.2., D.M., N.V., T.S. i Đ.D., advokatima iz B., radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 262104 20 Rsž od 15.09.2020. godine, na sjednici održanoj dana 15.12.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Dopune revizije od 23.12.2020. godine i od 07.06.2021. godine, se odbacuju.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova revizionog postupka se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 262104 17 Rs od 25.12.2019. godine, odbijen je tužbeni zahtjev kojim tužilac traži da se poništi kao nezakonit sporazum o prestanku radnog odnosa od 15.12.2016. godine, zaključen sa tuženim; da se vrati na rad kod tuženog i rasporedi na poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi i drugim sposobnostima stečenim radom; da se tužiocu nadoknadi šteta zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa na ime izgubljene bruto plate za period od 15.12.2016. godine, do vraćanja na rad u mjesečnim iznosima od 1.520,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom na svaki mjesečni iznos počev od 15-tog u mjesecu za protekli mjesec, pa do konačne isplate, što ukupno iznosi 91.200,00 KM za 60 mjeseci; da tuženi na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda i časti plati tužiocu iznos od 7.280,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.12.2016. godine, do isplate; da tuženi isplati tužiocu 13-tu platu iz 2016. godine u iznosu od 1.520,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 20.12.2016. godine do isplate, kao i zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja, pa do isplate (stav 1 izreke).

Obavezan je tužilac da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.042,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana 25.12.2019. godine, kao dana presuđenja, do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana dostavljanja prepisa odluke (stav 2 izreke).

Zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa je odbijen (stav 3 izreke).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 262104 20 Rsž od 15.09.2020. godine, žalba tužioca je odbijena i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 262104 17 Rs od 25.12.2019. godine, u pobijanom dijelu odluke o glavnoj stvari (stav 1 izreke) i usvajajućem dijelu odluke o troškovima postupka (stav 2 izreke), potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.535,25 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom, izjavljenom po punomoćniku, drugostepenu presudu pobija tužilac iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužilac je neposredno dostavio podneske - Dopune revizije od 23.12.2020. godine i od 07.06.2021. godine.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija odbije.

Tužilac je nakon izjavljivanja revizije, 30.12.2020. godine podnio prijedlog za ponavljanje postupka. Rješenjem prvostepenog suda broj 71 0 Rs 262104 17 Rs od 22.03.2021. godine prekinut je postupak povodom prijedloga za ponavljanje postupka do završetka postupka po reviziji.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se poništi kao nezakonit sporazum o prestanku radnog odnosa zaključen sa tuženim dana 15.12.2016. godine, da se obaveže tuženi da tužioca vrati na rad i rasporedi ga na poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, zahtjev za isplatu plata kako je opredjeljeno u tužbenom zahtjevu, zahtjev za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povreda, ugleda i časti u iznosu od 7.280,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.12.2016. godine, do isplate, zahtjev za isplatu 13-te plate iz 2016. godine u iznosu od 1.520,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.12.2016. godine, do isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Odlučujući o zahtjevu tužioca prvostepeni sud je našao da su tužilac i tuženi zaključili sporazum o prestanku radnog odnosa dana 15.12.2016. godine i da je tužiocu, raspoređenom na radno mjesto IT administrator, prestao radni odnos kod tuženog sa danom 05.01.2017. godine, nakon isteka godišnjeg odmora; da je tužilac bio privremeno nesposoban za rad od 14.11.2016. godine do 01.01.2017. godine; da je tužiocu određeno pravo na godišnji odmor za 2016. godinu

u periodu od 16.12.2016. do 04.01.2017. godine; da je tužilac objavljen sa danom 05.01.2017. godine; da je tužilac izjavom od 03.01.2017. godine osporio potpisani sporazum o prestanku radnog odnosa; da je tužilac pokrenuo postupak radi mirnog rješavanja radnog spora kod JU A.z.m.r.r.s. i da je taj postupak obustavljen; da je tužilac 12.01.2017. godine podnio prijavu Okružnom tužilaštvu Banjaluka protiv direktora tuženog, da se obraćao Upravi, kao i tuženom sa zahtjevom za poništenje sporazuma o prestanku radnog odnosa navodeći da je sporazum potpisao nedovoljno koncentrisan zbog bolesti i pod nekom vrstom prinude i zablude; da je Upravni odbor tuženog dana 10.11.2016. godine donio odluku o usvajanju nove organizacione strukture preduzeća kojom je i to članom 2. utvrđeno da sedam radnika predstavlja tehnološki višak, te da je odlukom od 04.11.2016. godine tuženi ukinuo pojedine sektore i smanjio broj potrebnih izvršilaca uz obavezu regulisanja statusa tih radnika.

Ispitujući blagovremenost tužbe, prvostepeni sud zaključuje da je predmetna tužba blagovremeno podnesena, te cijeneći izvedene dokaze nalazi da je tužbeni zahtjev neosnovan, s obzirom da tužilac nije dokazao da je sporazum zaključen pod prijetnjom ili prinudom, niti da je u vrijeme zaključenja sporazuma bio u takvom psihičkom stanju da nije mogao shvatiti značaj davanja izjave. Nalazeći da je sporazum na osnovu kojeg je tužiocu prestao radni odnos kod tuženog zakonit, prvostepeni sud nalazi da je tužiocu radni odnos prestao u smislu odredbe člana 175. stav 1. tačka 3. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16 i 66/18, u daljem tekstu: ZR), te je odbio zahtjev za poništenje istog, te zahtjev za naknadu štete po osnovu neisplaćenih plata, kao i zahtjev za vraćanje na rad kod poslodavca.

Odlučujući o zahtjevu tužioca za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povreda, ugleda i časti, prvostepeni sud cijeni da tužilac nije dokazao osnovanost ovog dijela tužbenog zahtjeva, kao ni osnov i visinu dijela zahtjeva kojim potražuje trinaestu platu za 2016. godinu.

Drugostepeni sud je žalbu tužioca odbio i temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) prvostepenu presudu potvrdio.

Navodima revizije ne dovodi se u pitanje pravilnost odluka nižestepениh sudova.

Tužilac zahtijeva da se poništi sporazum o prestanku radnog odnosa koji je zaključio sa tuženim dana 15.12.2016. godine navodeći da je u vrijeme zaključenja sporazuma bio u zabludi, pod sedativima, nekoncentrisan i nesposoban za rasuđivanje, te iz razloga što je bio primoran da ga potpiše.

Iz činjeničnog utvrđenja nižestepениh sudova proizlazi da je tužilac bio zaposlen kod tuženog na poslovima i zadacima IT administrator, da je kod tuženog novembra mjeseca 2016. godine došlo do nove sistematizacije radnih mjesta koja je podrazumijevala ukidanje određenog broja radnih mjesta, tako da je ukinut kompletan IT sektor, gdje je tužilac bio zaposlen, da je tužiocu ponuđen sporazum o prestanku radnog odnosa, koji je tužilac dana 15.12.2016. godine potpisao i isti ovjerio kod nadležnog organa, te primjerak ovjerenog sporazuma dostavio tuženom, tako da mu je radni odnos prestao dana 05.01.2017. godine, da je tužiocu u skladu sa sporazumom isplaćena otpremnina.

Odredbom člana 175. stav 1. tačka 3. ZR, propisano je da radni odnos prestaje sporazumom između radnika i poslodavca. Radni odnos može da prestane na osnovu pisanog sporazuma poslodavca i radnika i sporazum proizvodi pravno dejstvo od dana ovjere potpisa radnika na sporazumu od strane nadležnog organa lokalne samouprave (član 177. stav 1. i 3. ZR).

Sporazumom o prestanku ugovora o radu mogu se ugovoriti obaveze između radnika i poslodavca do prestanka i nakon prestanka radnog odnosa (član 177. stav 2. ZR), što znači da je sporazum o prestanku radnog odnosa pravni posao građanskog prava i u odnosu na sporna pitanja primjenjuju opšta pravila obveznog prava iz Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO).

Kada se ima u vidu da je tužilac potpisao sporazum i ovjerio svoj potpis na sporazumu kod nadležnog organa lokalne samouprave, te primjerak ovjerenog sporazuma dostavio poslodavcu, pravilno nalaze nižestepeni sudovi da ispunjava uslove iz člana 177. stav 1. i 3. ZR i da je tužiocu na zakonit način prestao radni odnos u smislu odredbe člana 175. stav 1. tačka 3. ZR.

Tužilac nije dokazao svoje navode da je u vrijeme zaključenja sporazuma bio u zabludi, pod sedativima, nekoncentrisan i nesposoban za rasuđivanje, te da je bio primoran da ga potpiše, jer iz medicinske dokumentacije u spisu ne proizlazi da tužilac boluje od bolesti zbog koje bi bio nesposoban za rasuđivanje, niti da je primao terapiju uslijed koje bi mu sposobnost za rasuđivanje bila narušena do te mjere da nije mogao zaključiti sporazum.

Prema tome, tužilac nije dokazao da je u vrijeme zaključenja sporazuma bio u takvom psihičkom stanju da nije bio u mogućnosti da shvati značaj davanja izjave o sporazumnom raskidu ugovora o radu sa poslodavcem, niti se to može zaključiti iz isprava koje se tiču privremene nesposobnosti za rad tužioca zbog bolesti u vrijeme zaključenja sporazuma koje ne ukazuju na posebno duševno rastrojstvo ili bilo kakvo drugo stanje koje bi potvrdilo njegove navode da je tuženi iskoristio stanje bolesti u kojem se nalazio prilikom potpisivanja sporazuma.

Na ove okolnosti tužilac nije predložio niti izvodio dokaze vještačenjem po vještaku medicinske struke, koji dokaz bi bio relevantan za ocjenu psihičkog stanja tužioca u vrijeme zaključenja sporazuma, pa iz tog razloga sud iz dokaza tužioca nije mogao drugačije zaključiti.

Slijedom toga, pravilno nalaze nižestepeni sudovi da je tužiocu bilo poznato pod kojim uslovima mu prestaje radni odnos i da je potpisom sporazuma pristao na prestanak radnog odnosa, te da nije dokazao da je predmetni sporazum zaključen uslijed mana volje, odnosno zbog prijetnje, prevare, zablude, u smislu odredbe člana 60-65 ZOO, niti je dokazao da u momentu zaključenja sporazuma nije bio sposoban za rasuđivanje, te da sporazum nije protivan odredbi člana 103. ZOO.

Kod činjenice da je tužilac sa tuženim zaključio predmetni sporazum i da je isti zakonit, prigovori tužioca koji se odnose na proceduru koja je prethodila zaključenju sporazuma, okolnosti da li je tuženi mogao izvršiti sistematizaciju i ukinuti određeni broj radnih mjesta, nakon toga primati nove radnike, nisu od uticaja na odluku o zahtjevu za poništenje sporazuma.

Navodi tužioca koji se odnose na korišćenje godišnjeg odmora i kada je isti trebao tužilac koristiti, kod činjenice da je tužilac po dogovoru sa tuženim iskoristio godišnji odmor također nisu od uticaja, jer je tužiocu radni odnos prestao kako su stranke predvidjele sporazumom 05.01.2017. godine, kada je i objavljen, tako da na zakonitost pobijanog sporazuma nije od uticaja činjenica da je tužilac sporazum potpisao u vrijeme dok je bio na bolovanju, jer je tužilac sporazum dobrovoljno potpisao i ovjerio potpis kod nadležnog organa.

Kako je neosnovan zahtjev tužioca za poništenje sporazuma, pravilno je odbijen zahtjev za vraćanje na rad, kao i zahtjev za naknadu na ime izgubljene plate i drugih primanja iz radnog odnosa, koji zahtjevi su akcesorni i zavise od zakonitosti prestanka radnog odnosa.

Nije sporno da se predmetnim sporazumom tuženi obavezao da tužiocu isplati otpremninu, što je i učinio, te se obavezao isplatiti tužiocu sve neisplaćene plate i naknade plate i druga primanja koja je tužilac ostvario, pa kako tužilac nije dokazao da je tuženi bio u obavezi isplatiti 13-tu platu, jer iz sporazuma ne proizlazi da se tuženi obavezao na isplatu 13-te plate, pravilno je odbijen i ovaj zahtjev tužioca.

U smislu odredbe člana 200. ZOO za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti, sud će ako nađe da okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete, kao i u njenom odsustvu.

U konkretnom slučaju, pravilno nalaze nižestepeni sudovi da tužilac u smislu odredbe člana 7. stav 1. i člana 123. stav 1. ZPP nije dokazao osnov i visinu ovog dijela tužbenog zahtjeva, jer nije dokazao da je tuženi na bilo kakav način tužiocu povrijedio ugled i čast.

Neosnovani su navodi tužioca da je onemogućen da izvodi dokaze, jer je prvostepeni sud naložio tuženom da dostavi određene dokaze, što je tuženi i učinio, dok je odbio prijedlog tužioca za pribavljanje dokaza i to podataka Poreske uprave i APIF-a, kao i banaka za dostavu podataka o radnicima tuženog, jer tužilac nije dokazao da te podatke nije mogao sam pribaviti (član 134. stav 3. ZPP), koji i po ocjeni ovog suda nisu bili od značaja na odlučivanje u predmetnoj pravnoj stvari, kod činjenice da je tužilac bio u obavezi da dokaže da mu je radni odnos prestao na nezakonit način, odnosno da su ispunjeni uslovi za poništenje predmetnog sporazuma.

Tužilac je neposredno dostavio podneske - Dopune revizije od 23.12.2020. godine i od 07.06.2021. godine.

Odredbom člana 301 b. ZPP, propisano je da u postupku po reviziji stranku mora kao punomoćnik zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat. Izuzetno, stranka može sama izjaviti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti punomoćnik koji je prema odredbama ovog ili drugog zakona ovlašten da zastupa stranku, a koji ima položen pravosudni ispit.

Kako iz stanja spisa proizlazi da tužilac nije lice koje ima položen pravosudni ispit, proizlazi da tužilac nije lice koje je u smislu odredbe člana 301b. ZPP ovlašteno za izjavljivanje revizije, pa tako ni za dopunu revizije, slijedom čega su dopune revizije nedozvoljene, te su iste odbačene na osnovu odredbe člana 247. stav 1. ZPP.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.535,60 KM je odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona, obzirom da ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje parnice, niti od značaja za zaštitu prava tuženog u postupku po ovom pravnom lijeku.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić